

Datum van
inontvangstneming

:

24/02/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-843/24 – 1

Zaak C-843/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 december 2024

Verwijzende rechter:

Fővárosi Törvényszék (rechter voor de stad Boedapest, Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 december 2024

Verzoekende partij:

Viktor Orbán

Verwerende partij:

Redactie 24.hu

Verwijzende rechter:

Fővárosi Törvényszék (rechter voor de stad Boedapest, Hongarije)

[OMISSIS]

Verzoekende partij:

Viktor Orbán

[OMISSIS] Boedapest [OMISSIS]

Verwerende partij:

NL

Redactie 24.hu

[OMISSIS] Boedapest [OMISSIS]

Voorwerp van het geding:

rectificatie

beschikking

De verwijzende rechter verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet de nationale rechter na 8 november 2024 het vanaf die datum toepasselijke artikel 3 van verordening (EG) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) toepassen in het hoofdgeding, rekening houdend met het feit dat het persbericht dat het voorwerp van het geschil vormt op 17 maart 2024 is gepubliceerd?

2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, moet artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid, in samenhang met het door artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) gewaarborgde recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, dan aldus worden uitgelegd dat in geval van een publicatie waarin media-inhoud wordt overgenomen die in een andere lidstaat onder redactionele verantwoordelijkheid is gepubliceerd, de ‚in het algemeen’ op het persorgaan rustende bewijslast met betrekking tot de in de overgenomen media-inhoud genoemde feiten niet in overeenstemming is met de vereisten van artikel 3?

3. Indien de tweede vraag ontkennend wordt beantwoord, is dan de rechtspraak van een lidstaat volgens welke een persorgaan uitsluitend gerechtigd is om in een andere lidstaat gepubliceerde media-inhoud weer te geven indien het de waarheid van de overgenomen inhoud kan bewijzen, ook al blijkt uit het persbericht ondubbelzinnig dat het om overgenomen media-inhoud gaat, in overeenstemming met het Unierecht en met name met artikel 11 van het Handvest?

[OMISSIS] [nationale procesrechtelijke elementen]

Motivering

Voorwerp van het geschil en uiteenzetting van de relevante feiten die door de verwijzende rechter zijn vastgesteld

- 1 In de bij de verwijzende rechter aanhangige procedure is verzoeker de premier van Hongarije en verweerster de redactie van het online persproduct 24.hu, dat wordt uitgegeven door Central Mediacsoport Zrt.

2

- 2 Op 17 maart 2024 publiceerde het online nieuwsportal 24.hu een persbericht met de titel „Spar is begonnen haar activa uit Hongarije terug te trekken”. Het persbericht luidt als volgt (de gewraakte uiting is **vetgedrukt**):

*„Uit angst voor onteigening trekt de in Salzburg gevestigde Spar-handelsgroep activa terug uit Hongarije. Als onderdeel daarvan zijn de vermogensbeheersrechten deels overgedragen aan de Zwitserse dochteronderneming die actief is in Noord-Italië, Slovenië, Kroatië en Hongarije. Dat zei PS, de CEO van de Spar Austria Group, in een Oostenrijks tijdschrift voor levensmiddelenhandel. Volgens het artikel, dat door het Hongaarse online economisch portaal Economx is overgenomen, verklaarde de CEO van Spar dat de groep op de ‚pesterijen’ van de Hongaarse premier Viktor Orbán ten aanzien van de grote voedselketens in de vorm van, onder meer, speciale belastingen en gereguleerde prijzen, reageerde door een klacht in te dienen bij de Europese Commissie en de Hongaarse activiteiten van Spar te reorganiseren om het bedrijf uit de ‚klauwen van Orbán’ te houden. **Volgens het artikel heeft de Hongaarse premier de multinational gevraagd om een familielid toe te staan te investeren in haar Hongaarse dochteronderneming.** – Het komt erop neer dat de Hongaarse regering via een deelneming in het kapitaal het eigendomsrecht van ons bedrijf wil overnemen – lichtte PS toe. Hij herinnerde eraan dat het Europees Parlement in juni vorig jaar had verklaard ‚zeer bezorgd’ te zijn over het groot aantal bedrijven dat in handen valt van Hongaarse oligarchen. Bovendien klagen buitenlandse marktdeelnemers steeds vaker over de massale schendingen van het recht en intimidatiepogingen door Hongaarse autoriteiten, terwijl de druk op ondernemingen toeneemt.*

De CEO van de Spar-groep heeft in het Oostenrijkse vakblad uiteengezet dat de Hongaarse bedrijfstak in twee delen was gesplitst om onteigening te voorkomen: de groep heeft de bevoegdheden in verband met grond en gebouwen alsook de groothandels- en logistieke rechten teruggetrokken uit Hongarije en het beheer ervan overgebracht naar Zwitserland, de vestigingsplaats van haar dochteronderneming Aspiag Management AG, die op verschillende Europese markten deelneemt aan de exploitatie van de keten.

We hebben onze activa en onroerende goederen overgedragen aan onze dochteronderneming Aspiag. We weten namelijk dat Orbán Zwitserland niet in wil en we wilden het hem moeilijk maken om toegang te krijgen tot de Hongaarse winkels – zei PS. Het door Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. geëxploiteerde supermarktbedrijf is daarentegen inmiddels verbonden aan de moederonderneming in Oostenrijk. Dit onderdeel profiteert van groepsbelasting en bespaart volgens PS 10 miljoen euro per jaar.

Spar is met ongeveer 14 000 werknemers de op vier na grootste werkgever in Hongarije. PS benadrukte dat er geen sprake is van het opgeven van de Hongaarse activiteiten omdat de financiële situatie van het bedrijf in Hongarije ‚zeer comfortabel’ is.

Spar heeft tot nu toe in totaal 2 miljard euro in Hongarije geïnvesteerd. Het vermogen van het bedrijf in het land bedraagt ongeveer 180 miljoen euro, dus het is niet zo eenvoudig om ons terug te trekken en wellicht alles op te geven’.

„We zijn zo sterk op de Hongaarse markt dat dat zou neerkomen op grove nalatigheid. We vechten liever’ aldus de CEO van de groep.

Onlangs hebben wij bericht dat Spar in Brussel een klacht heeft ingediend tegen de Hongaarse regering wegens inmenging in de markt. Spar stelt dat de speciale belasting die de regering-Orbán in 2022 heeft ingevoerd discriminerend is en verschillende Unierechtelijke regels schendt, waaronder het beginsel van vrij verkeer van goederen. Naast de speciale belasting bekritiseert Spar ook de toepassing van gereguleerde prijzen. Volgens de berekeningen van het bedrijf hebben de maatregelen van de regering de kosten van de Spar-groep met 90 miljoen euro verhoogd, met als gevolg dat het jaar 2023 met een verlies van bijna 50 miljoen euro is afgesloten.”

- 3 De dag na publicatie van het bericht heeft verweerster de volgende update geplaatst: *„Update – Telex heeft de Hongaarse regering om een reactie gevraagd op de uitlatingen van de CEO van Spar. Gevraagd is of er inderdaad gezinspeeld is op het verwerven van een eigendomsaandeel door de Staat in Spar. Ook is de vraag gesteld of de Hongaarse Staat voornemens is een eigendomsaandeel te verwerven in Spar Hongarije of, als dat niet het geval is, hij van de gelegenheid gebruik zou maken als die zich voordeed. Telex informeerde ook naar het standpunt van de Hongaarse regering inzake de klacht die de moedermaatschappij van Spar bij de Europese Commissie had ingediend.*

Zondagmiddag vroeg heeft het Kabinet van de premier Telex laten weten – in een verklaring waarvan de tekst door het informatiecentrum van de Hongaarse regering (hierna: ‚informatiecentrum’) ook naar ons is gestuurd – dat ‚het Europese Hof van Justitie heeft geoordeeld dat de speciale belasting voor de detailhandel rechtmatig is. Dit zijn de feiten, alle andere beschuldigingen zijn ongegrond!’”

- 4 Op 3 april 2024 heeft verzoeker naar aanleiding van het bovengenoemde persbericht een verzoek naar verweerster gestuurd om een rectificatie te publiceren met dezelfde inhoud als het verzoek in het onderhavige geding. Verweerster heeft het verzoek op 5 april ontvangen, maar heeft de door verzoeker gevraagde rectificatie niet geplaatst. In plaats daarvan is aan het einde van het persbericht op 10 april 2024 een alinea toegevoegd getiteld *„Update: klacht”*. Deze luidt als volgt:

„Na de publicatie van dit artikel hebben we het informatiecentrum van de regering gevraagd of de premier inderdaad heeft geïnformeerd naar de mogelijkheid van eigendomsverwerving in Spar door een van zijn familieleden. Op deze vraag kwam echter geen duidelijk antwoord, zoals we dat in het artikel over dit onderwerp al hebben gemeld.

Bijna drie weken na onze publicatie naar aanleiding van het door Economx geciteerde artikel dat in een Oostenrijks tijdschrift voor levensmiddelenhandel was verschenen, heeft Viktor Orbán een verzoek tot rectificatie gestuurd naar ons portaal, waarin hij stelt dat we onware geruchten hebben verspreid door tot publicatie over te gaan van de bewering van PS, de CEO van Spar Oostenrijk, volgens welke Orbán had gevraagd om een mogelijkheid tot investering voor een familielid, aangezien deze bewering volgens de premier niet waar is. Minister van Economische Zaken Márton Nagy heeft bovendien op 8 april 2024 aangekondigd dat de regering een klacht tegen Spar zou indienen aangezien er op verschillende niveaus beledigende beweringen zijn gedaan”.

- 5 Het vonnis van de verwijzende rechter van 17 mei 2024 is door de rechter in hoger beroep bij beschikking van 1 oktober 2023 wegens procedurele fouten vernietigd. De procedure in eerste aanleg moet daarom worden herhaald. De rechter in hoger beroep heeft zich tot nu toe inhoudelijk in het geheel niet uitgesproken over de zaak.

Standpunt van verzoeker

- 6 Verzoeker vraagt de verwijzende rechter om verweerster op grond van § 12, leden 1 en 2, van wet CIV van 2010 betreffende de mediavrijheid en de fundamentele regels inzake media-inhoud wegens het verspreiden van onware geruchten te verplichten tot publicatie van de volgende rectificatie: *„Rectificatie – In het artikel met als titel ‘Spar is begonnen haar activa uit Hongarije terug te trekken’ dat op 17 maart 2024 op ons portaal is gepubliceerd, hebben we een onjuiste feitelijke bewering gedaan door de volgende verklaring van PS te publiceren: ‘Volgens het artikel heeft de Hongaarse premier de multinational gevraagd om een familielid toe te staan te investeren in haar Hongaarse dochteronderneming’. In werkelijkheid heeft Viktor Orbán echter noch PS, noch een andere eigenaar, vertegenwoordiger of werknemer van de multinational Spar gevraagd om zijn familielid toe te staan te investeren in haar Hongaarse dochteronderneming.”*
- 7 Verzoeker stelt dat de gewraakte uitlating nooit is gedaan: hij heeft noch PS, noch een andere eigenaar, vertegenwoordiger of werknemer van de multinational Spar gevraagd om zijn familielid toe te staan te investeren in haar Hongaarse dochteronderneming. Hij merkt op dat zijn schoonzoon geenszins van plan is om een aandeel te verwerven in Spar, en dat verweerster dit ook wist - zij heeft dit immers zelf gemeld in de update bij haar artikel van 4 april 2024. Volgens verzoeker is het een privéaangelegenheid welke uitspraken hij over zijn naasten wel of niet heeft gedaan. Dit valt buiten zijn openbare optreden en uitspraken die hij als privépersoon doet hebben niets te maken met de uitoefening van zijn ambt. Hij meent dat er geen sprake is van een conflict tussen het fundamentele recht op open discussie over openbare aangelegenheden en het recht van verzoeker op bescherming van zijn goede naam, aangezien verweerster geen mening maar een feit heeft verkondigd: het kan immers met absolute zekerheid worden vastgesteld

of PS de in het artikel opgenomen uitspraak wel of niet heeft gedaan. Voorts merkt hij op dat de gewraakte uitspraak evenmin volgt uit de magere feitelijke onderbouwing die verweerster in haar verweerschrift heeft opgenomen.

- 8 Verzoeker stelt onder verwijzing naar advies 14 van de voltallige civiele kamer (hierna: „advies nr. 14”) van de Kúria (hoogste rechter Hongarije) dat de rectificatieplicht van verweerster ook geldt voor inhoud die van een ander persorgaan is overgenomen, en dat het niet mogelijk is om een negatief feit te bewijzen, waaruit volgt dat verweerster moet bewijzen dat de beweringen in het artikel waar zijn. Het persbericht dat voorwerp is van dit geding is een woordelijke weergave van een artikel in het blad *Lebensmittel Zeitung*, waaruit kan worden opgemaakt dat PS vóór de publicatie van het oorspronkelijke nieuwsbericht geen interview heeft gegeven of een persconferentie heeft gehouden, wat verweerster volgens vaste rechtspraak zou ontheffen van de verplichting om de waarheid van haar beweringen te bewijzen.
- 9 Wat betreft de communicatie tussen partijen voert hij aan dat verweerster pas achteraf contact heeft gezocht met het informatiecentrum, dat de bewuste bewering in het artikel stellig heeft ontkend. Volgens verzoeker voldoet de inhoud van de update niet aan de voorwaarden die in de wet en in de rechtspraak zijn gesteld, omdat de gemiddelde lezer er niet uit kan opmaken welke onware feitelijke bewering in het artikel was gedaan. De update bevatte slechts de ontkenning van de bewering door verzoeker.

In verband met de prejudiciële verwijzing stelt verzoeker zich op het standpunt dat de Europese verordening mediavrijheid als geheel van toepassing is vanaf 8 augustus 2025, en dat toepassing van het vanaf 8 november 2024 geldende artikel 3 op het onderhavige geval in strijd is met het verbod van toepassing met terugwerkende kracht, aangezien de gebeurtenissen die het voorwerp zijn van dit geding zich op 17 maart 2024 hebben voorgedaan. Daarnaast is de toepasbaarheid van de verordening naar zijn mening ook in materiële zin beperkt, aangezien zij niet ziet op het systeem van de bescherming van de persoonsgegevens en haar reikwijdte zich volgens de Unierechtelijke regels inzake bevoegdheidsverdeling evenmin uitstrekt tot wetgeving op dit gebied. Gelet hierop verzet hij zich tegen de inleiding van een prejudiciële procedure.

Standpunt van verweerster

- 10 Verweerster concludeert in haar verweerschrift tot verwerping van het beroep. Zij betoogt dat het algemeen bekend is dat het economisch beleid van de regering erop gericht is de economie zoveel mogelijk op binnenlands kapitaal te laten draaien, met inbegrip van de overdracht van detailhandelsketens naar Hongaarse handen. Volgens haar volgt hieruit dat de analyse van de marktpositie van Spar deel uitmaakt van de vrije discussie over openbare aangelegenheden; de regering heeft het onderwerp zelf tot onderdeel gemaakt van haar communicatie in de dagen voorafgaand aan de publicatie van het artikel. Zij wijst erop dat elk proces,

probleem of systeemfout in de Hongaarse economie kan worden beschouwd als een openbare aangelegenheid, waarvoor een hoger niveau van vrijheid van meningsuiting geldt. Zij betwist dat verzoeker zijn beweringen als privé-burger heeft gedaan en betoogt dat zijn uitingen moeten worden gezien als verklaringen in zijn hoedanigheid van regeringsleider.

- 11 Over de gewraakte uiting voert zij aan dat deze geen feitelijke bewering is maar de mening, het waardeoordeel van de journalist van verweerster, dat niet kan worden ondersteund met objectief bewijs, dus geen bewijsbare stelling is. De gewraakte uitdrukking moet worden gezien in de bredere context van het artikel dat in wezen een scherpe kritiek verwoordt op het economisch beleid van de regering en de werking ervan. De litigieuze uitingen zijn in wezen een weergave van de mening van de directeur van Spar als onderdeel van de kritiek op verzoeker, en de aldus verwoorde mening geniet derhalve wettelijke bescherming. Het waardeoordeel dat onderwerp is van dit geding geniet wettelijke bescherming omdat het een geringe feitelijke basis heeft, die gevormd wordt door de verklaringen en het economisch beleid van de regering en verzoeker, kritiek op de toenemende rijkdom van zijn naaste familieleden en kennissen, zijn opstelling ten opzichte van buitenlandse bedrijven, het heffen van speciale belastingen op handelsketens en de werking van de economie die in voorkomend geval niet strookt met het beleid van de Europese Unie. Het is de taak van de media om conclusies te trekken uit de feiten en gegevens die haar ter kennis komen. De gewraakte zin is op basis van advies nr. 12 van de voltallige civiele kamer van de Kúria uit haar context gerukt en kan daarom niet afzonderlijk worden onderzocht; het artikel in zijn geheel is een op een geringe feitelijke basis berustend waardeoordeel.
- 12 Verweerster wijst erop dat zij na de publicatie van het persbericht belanghebbenden in de gelegenheid heeft gesteld om te reageren en het standpunt van diegenen die hebben gereageerd heeft gepubliceerd, maar dat het informatiecentrum niet inhoudelijk heeft gereageerd op de litigieuze bewering. Ten slotte voert zij aan dat het artikel in combinatie met de in een rood kader geplaatste update de realiteit die verzoeker gepubliceerd wilde zien op een opvallende wijze weergeeft. Verweerster heeft niet alleen de realiteit weergegeven waarvan verzoeker publicatie wenste, maar ook diens verzoek, zodat de lezer een volledig beeld kon krijgen. Het beroep moet ook om die reden worden verworpen.

Rechtskader

- 13 Unierecht
14 VEU

Artikel 2

De waarden waarop de Unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de

mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen.

15 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest)

Artikel 11. De vrijheid van meningsuiting en van informatie

1. Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.
2. De vrijheid en de pluriformiteit van de media worden geëerbiedigd.

16 Verordening (EG) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid)

Artikel 3. Recht van ontvangers van mediadiensten

De lidstaten eerbiedigen het recht van ontvangers van mediadiensten om toegang te hebben tot een verscheidenheid aan redactioneel onafhankelijke media-inhoud en zorgen ervoor dat er in overeenstemming met deze verordening randvoorwaarden aanwezig zijn om dat recht te beschermen ten behoeve van een vrij en democratisch debat.

17 Artikel 29. Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is van toepassing met ingang van 8 augustus 2025. Het volgende is evenwel van toepassing:

- a) | artikel 3 is van toepassing met ingang van 8 november 2024;
- b) | artikel 4, leden 1 en 2, artikel 6, lid 3, de artikelen 7 tot en met 13 en artikel 28 zijn van toepassing met ingang van 8 februari 2025;
- c) | de artikelen 14 tot en met 17 zijn van toepassing met ingang van 8 mei 2025;
- d) | artikel 20 is van toepassing met ingang van 8 mei 2027.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

18 Rechtspraak van het Hof:

Arrest van 20 april 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311)

Arrest van 4 oktober 2024, Real Madrid Club de Fútbol (C-633/22, EU:C:2024:843)

Arrest van 26 februari 2013, ██████████ (C-617/10, EU:C:2013:105)

19 Nationale wetgeving

20 Artikel IX, lid 2, van de Hongaarse Grondwet:

Hongarije erkent en beschermt de vrijheid en diversiteit van de pers.

21 § 10 van a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (wet CIV van 2010 betreffende de mediavrijheid en de fundamentele regels inzake media-inhoud; hierna: „wet op de mediavrijheid”):

Eenieder heeft het recht naar behoren te worden geïnformeerd over lokale, nationale en Europese openbare aangelegenheden en over gebeurtenissen die van belang zijn voor de burgers van Hongarije en voor de leden van het Hongaarse volk. Het is de taak van het mediasysteem als geheel om op geloofwaardige, snelle en accurate wijze te informeren over deze zaken en gebeurtenissen.

22 § 12, lid 1, van de wet op de mediavrijheid:

Als een persoon het voorwerp is van onware feitelijke beweringen, geruchten of een verkeerde voorstelling van zaken in een mediabericht, kan hij de publicatie eisen van een corrigerende verklaring waaruit blijkt welke feiten in het bericht onwaar of ongefundeerd zijn, welke feiten verkeerd zijn weergegeven en welke feiten daarentegen waar zijn.

23 [OMISSIS]

24 [OMISSIS]

25 [OMISSIS]

[OMISSIS] [uitleg van de procedureregels en termijnen van rectificatieprocedures]

26 § 496, lid 1, van a Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (wet CXXX van 2016 betreffende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering):

Als het persorgaan niet voldoet aan zijn verplichting om een rectificatie binnen de termijn of in overeenstemming met het verzoek tot rectificatie te publiceren, kan de persoon die om rectificatie verzoekt, tegen het persorgaan een vordering tot publicatie van de rectificatie instellen.

- 27 Advies nr. 14 van de Kúria (geldig vanaf 1 juli 1984, niet bindend voor de rechter)

Bewijslast in een rechtszaak over rectificatie

I. Het is aan het persorgaan om de juistheid van een feitelijke bewering te bewijzen. De bewijslast ten aanzien van persberichten die een feitelijke bewering of verklaring van een ander persoon weergeven of overnemen van een ander (pers-) orgaan ligt in het algemeen ook bij het persorgaan.

Uiteenzetting van de redenen waarom bij de verwijzende rechter vragen zijn gerezen over de uitlegging of toepasbaarheid van enkele Unierechtelijke bepalingen

- 28 Het belang van de vraag

- 29 In het Hongaarse rechtssysteem is een rectificatie een speciaal instrument van het burgerlijk recht ter bescherming van persoonlijke rechten waarmee schendingen van rechten die in het openbaar zijn veroorzaakt, effectief kunnen worden verholpen. Als een persoon in een mediabericht het voorwerp is van ongefundeerde feitelijke beweringen, geruchten of een verkeerde voorstelling van zaken, kan hij binnen korte termijn de publicatie eisen van een corrigerende verklaring waaruit blijkt welke feiten in het gewraakte bericht onwaar of ongefundeerd zijn, welke feiten verkeerd zijn weergegeven en welke feiten daarentegen waar zijn. Wanneer het persorgaan zijn verplichting tot rectificatie niet nakomt, kan de betrokkene bij voorrang een vordering tot rectificatie instellen in een civiele procedure die slechts beperkt bewijs toelaat. Het doel van de rectificatie is het op korte termijn corrigeren van mededelingen waarvan niet bewezen is dat zij waar zijn.¹
- 30 Vrijheid en verscheidenheid van de media zijn twee belangrijke pijlers van de democratie en de rechtsstaat. Door hun hierboven beschreven functie vormen rechtszaken tot rectificatie een fundamenteel element van de mediavrijheid, omdat ze helpen ervoor te zorgen dat het publiek toegang heeft tot geloofwaardige en accurate informatie. Enerzijds dragen deze rechtszaken bij aan het behoud van de vrijheid van de media door de media aan te moedigen verantwoordelijke en betrouwbare journalistiek te bedrijven: rechtszaken tot rectificatie bieden de mogelijkheid tot correctie wanneer een medium een fout heeft gemaakt, zodat lezers en kijkers een accuraat beeld krijgen van de gebeurtenissen. Deze transparantie en verantwoordingsplicht versterken de persvrijheid en vergroten het vertrouwen van het publiek. Aan de andere kant is het belangrijk dat deze rechtszaken geen middel worden om de media te beperken. Buitensporige of buitenproportionele verzoeken tot rectificatie of veelvuldige procedures kunnen de media intimideren, wat kan leiden tot censuur en een belemmering kan vormen voor de vrijheid van onderzoeksjournalistiek en het recht van lezers om kennis te

¹ [OMISSIS]

nemen van informatie en ideeën. Over het geheel genomen zorgen rechtszaken tot rectificatie voor een evenwicht tussen het recht op vrijheid van informatie en de bescherming van individuele of maatschappelijke belangen.

- 31 Artikel 11 van het Handvest voorziet in de vrijheid van meningsuiting, die de vrijheid omvat om een mening te hebben, de vrijheid om kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen en om inlichtingen en denkbeelden vrij en pluralistisch te verspreiden en de vrijheid en de pluriformiteit van de media.

- 32 Artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid, die sinds 8 november 2024 van toepassing is in alle lidstaten, bepaalt dat de lidstaten het recht van ontvangers van mediadiensten om toegang te hebben tot een verscheidenheid aan redactioneel onafhankelijke media-inhoud eerbiedigen en ervoor zorgen dat er in overeenstemming met deze verordening randvoorwaarden aanwezig zijn om dat recht te beschermen ten behoeve van een vrij en democratisch debat.

- 33 Zoals in de overwegingen bij de verordening is vermeld, heeft de verordening tot doel de consumenten van mediadiensten in de Europese Unie in staat te stellen toegang te hebben tot pluriforme media-inhoud die met inachtneming van de redactionele vrijheid op de interne markt is geproduceerd. Dat is van cruciaal belang om het publieke debat en burgerparticipatie te bevorderen, aangezien een breed scala aan betrouwbare informatiebronnen en degelijke journalistiek burgers in staat stellen geïnformeerde keuzes te maken, onder meer over de toestand van hun democratieën. Gezien de rol van mediadiensten als dragers van culturele expressie, is dit ook essentieel voor de culturele en taalkundige verscheidenheid in de Unie.

- 34 In de overwegingen bij de verordening is ook verankerd dat de lidstaten het recht op pluriformiteit van media-inhoud moeten eerbiedigen en bijdragen tot een medialandschap waarin die pluriformiteit kan gedijen door relevante randvoorwaarden te scheppen. In een goed functionerende interne markt moeten ontvangers van mediadiensten toegang kunnen krijgen tot hoogwaardige mediadiensten, die op onafhankelijke wijze en in overeenstemming met de ethische en journalistieke normen door journalisten zijn geproduceerd en die daarom betrouwbare informatie bieden. Dit is met name relevant voor inhoud op het gebied van nieuws en actualiteiten, die een breed scala aan inhoud van politiek, maatschappelijk of cultureel belang, op lokaal, nationaal of internationaal niveau, omvat. Inhoud op het gebied van nieuws en actualiteiten kan een belangrijke rol spelen bij het vormen van de publieke opinie en heeft een directe impact op de democratische participatie en het maatschappelijk welzijn. De toegang tot dergelijke diensten moet ook worden gewaarborgd door het voorkomen van pogingen om journalisten het zwijgen op te leggen, gaande van bedreigingen en intimidatie tot censuur en het onderdrukken van afwijkende meningen, hetgeen de vrije informatiestroom naar de publieke ruimte kan beperken door de kwaliteit en pluriformiteit van informatie te verminderen. Het recht op pluriformiteit van media-inhoud vormt voor aanbieders van

mediadiensten geen overeenkomstige verplichting om zich te houden aan normen die niet uitdrukkelijk in de wet zijn vastgelegd.

35 Bevoegdheid van het Hof

36 De verwijzende rechter beschrijft hieronder het verband tussen de Unierechtelijke bepalingen en het in het hoofdgeding toepasselijke nationale recht.

37 Het toepassingsgebied van het Handvest is gedefinieerd in artikel 51, lid 1, waarin staat dat de bepalingen van het Handvest uitsluitend tot de lidstaten zijn gericht wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen. Dit betekent dat de door het Handvest gewaarborgde grondrechten toepassing kunnen vinden in alle situaties die door het Unierecht worden beheerst, maar niet daarbuiten. Om deze reden kan het Hof in het licht van het Handvest een nationale regeling die niet binnen het kader van het Unierecht valt, niet aan het Handvest toetsen. Wanneer daarentegen een nationale regeling binnen het toepassingsgebied van het Unierecht valt, moet het Hof, ingeval het om een prejudiciële beslissing wordt verzocht, alle uitleggingsgegevens verschaffen die de nationale rechter nodig heeft om te kunnen beoordelen of deze regeling verenigbaar is met de grondrechten waarvan het de eerbiediging verzekert.²

38 Het enkele feit dat een nationale maatregel binnen een gebied valt waarop de Unie over bevoegdheden beschikt, kan deze maatregel niet binnen de werkingssfeer van het Unierecht brengen en bijgevolg niet leiden tot de toepassing van het Handvest. Om te bepalen of een nationale regeling het recht van de Unie ten uitvoer brengt in de zin van artikel 6 VEU en/of artikel 51, lid 1, van het Handvest, moet onder meer worden nagegaan of zij de uitvoering van een Unierechtelijke bepaling beoogt, wat de aard van deze regeling is en of zij geen andere doelstellingen nastreeft dan die waarop het Unierecht ziet, ook al zou die regeling dit recht indirect kunnen beïnvloeden, en of er een Unierechtelijke regeling bestaat die specifiek is voor deze materie of deze kan beïnvloeden.³

39 Volgens de verwijzende rechter zijn rechtszaken over rectificatie procedures die vallen binnen het toepassingsgebied van artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid, waarmee het recht van de Unie ten uitvoer wordt gebracht in de zin van artikel 51, lid 1, van het Handvest. Artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid legt de lidstaten een verplichting op met betrekking tot de situatie zoals in het hoofdgeding, omdat de hierboven beschreven beginselen en doelstellingen ook moeten gelden voor rechtszaken tot rectificatie, die een belangrijk element vormen van de mediavrijheid en niet mogen worden gebruikt om de verscheidenheid van de media te beperken. Rechtszaken tot rectificatie vormen een situatie die door het Unierecht wordt beheerst, aangezien de

² Arrest van 26 februari 2013, ██████████ (Grote kamer) (C-617/10, EU:C:2013:105, punten 17-23).

³ Arrest van 10 juli 2014, ██████████ e.a. (C-198/13, EU:C:2014:2055, punten 33 en 35-37).

verwijzende rechter met de gestelde vragen wenst te vernemen of de toepassing van de bewijsverplichting in het geval van een internationaal persoverzicht de door artikel 11 van het Handvest en artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid beschermde waarden op onevenredige wijze beperkt. Er zij ook op gewezen dat de doelstellingen van artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid en van rechtszaken tot rectificatie identiek zijn: het waarborgen van de vrijheid van de media en het verstrekken van adequate informatie aan mediagebruikers over lokale, nationale en Europese openbare aangelegenheden en gebeurtenissen die van belang zijn voor de burgers van Hongarije en het Hongaarse volk.

- 40 Volgens artikel 51, lid 1, van het Handvest zijn de bepalingen van dit Handvest gericht tot de instellingen, organen en instanties van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, alsmede, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de lidstaten. Artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid is ook gericht tot de lidstaten.
- 41 Het in het hoofdgeding aan de orde zijnde persbericht is op 17 maart 2024 gepubliceerd. Op die datum was artikel 11 van het Handvest van kracht; artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid is echter pas sinds 8 november 2024 van toepassing. De vraag rijst of toepassing van artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid in het hoofdgeding in strijd is met het verbod van terugwerkende kracht, of, aangezien deze bepaling bindend is voor de lidstaten, de verwijzende rechter de bepalingen moet toepassen die niet rechtstreeks bindend zijn voor de procespartij.
- 42 Volgens de rechtspraak van het Hof kan de bevoegdheid van de rechter gebaseerd zijn op de belemmering, beperking of ontzegging van het effectieve genot van een aan het Unierecht ontleend recht.
- 43 Uit artikel 2 VEU vloeit voort dat de Unie berust op waarden, zoals de rechtsstaat, die de lidstaten gemeen hebben in een samenleving die met name wordt gekenmerkt door rechtvaardigheid. Dienaangaande dient te worden opgemerkt dat het onderlinge vertrouwen tussen de lidstaten en, in het bijzonder, hun rechterlijke instanties, gebaseerd is op de fundamentele premisse dat de lidstaten een reeks gemeenschappelijke waarden delen waarop de Unie berust, zoals wordt gepreciseerd in artikel 2 VEU. De eerbiediging door een lidstaat van de in artikel 2 VEU neergelegde waarden is een voorwaarde voor het genot van alle rechten die uit de toepassing van de Verdragen op die lidstaat voortvloeien. Een lidstaat mag zijn wettelijke regeling dus niet zodanig wijzigen dat afbreuk wordt gedaan aan de bescherming van de waarde van de rechtsstaat, welke waarde met name is geconcretiseerd in artikel 19 VEU.⁴
- 44 In deze zaak is er geen sprake van een wetswijziging; de kwestie speelt op het niveau van de toepassing van de wet. Met andere woorden, vastgesteld moet

⁴ Arrest van 20 april 2021, Repubblika (C-896/19, EU:C:2021:311, punten 61-63).

worden of een van de mogelijke wetsinterpretaties – moet en kan de verplichting om de waarheid te bewijzen in het geval van overgenomen media-inhoud bij het persorgaan worden gelegd – leidt tot een devaluatie van de waarden van de rechtsstaat doordat het recht van burgers op toegang tot een verscheidenheid aan onafhankelijke mediaproducten wordt ondermijnd.

- 45 De bevoegdheid van de rechter kan in dit geval ook onafhankelijk van de toepasselijkheid van artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid worden vastgesteld; die kan rechtstreeks worden gebaseerd op de bepalingen van het Handvest.
- 46 De bewijslast
- 47 In het hoofdgeding baseert verzoeker zijn vordering op het feit dat verweerster onwaarheden heeft verkondigd over zijn persoon door verklaringen van de CEO van Spar Oostenrijk, op basis van een in een Oostenrijks tijdschrift verschenen interview, te publiceren. Verzoeker betwist niet dat de overgenomen inhoud de verklaringen van de CEO juist weergeeft maar stelt alleen dat wat de CEO heeft gezegd niet waar is. Verzoeker stelt dus dat hij de CEO van Spar Oostenrijk niet heeft gevraagd om zijn familielid toe te staan te investeren in zijn Hongaarse dochteronderneming, maar betwist niet dat de CEO een dergelijke media-uiting heeft gedaan.
- 48 In het onderhavige geding kan worden vastgesteld dat het onderwerp van het gewraakte tekstfragment verband houdt met het economisch beleid van de regering, dat wil zeggen met de uitoefening van openbare aangelegenheden, en dat de in verband daarmee gedane feitelijke beweringen derhalve ook door het recht op vrijheid van meningsuiting worden beschermd, terwijl de bescherming van de privésfeer van verzoeker, die als premier als een politiek prominent figuur wordt aangemerkt, in dit geval van ondergeschikt belang is. Op basis van de bewijstoets kan worden vastgesteld dat het litigieuze mediabericht twee feitelijke vaststellingen bevat (PS heeft gesteld dat..., en: verzoeker heeft gevraagd om...). Ook kan worden vastgesteld dat verweerster in haar bericht de inhoud van het in het Oostenrijks tijdschrift gepubliceerde artikel zonder commentaar en conclusies heeft weergegeven.
- 49 In het hoofdgeding is de vraag aan de orde of het persorgaan moet en kan worden verplicht om het waarheidsgehalte van de media-inhoud dat het overneemt te bewijzen, en welke feiten moeten worden bewezen: dat de CEO van Spar inderdaad de uiting heeft gedaan die verweerster heeft gepubliceerd, of ook dat verzoeker daadwerkelijk de gewraakte uitspraak heeft gedaan.
- 50 Volgens artikel 11, lid 1, van het Handvest heeft eenieder recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.

- 51 Wanneer journalisten en/of uitgevers of persorganen betrokken zijn bij de publicatie van een persartikel, wordt de vrijheid van meningsuiting en informatie uitdrukkelijk beschermd door artikel 11, lid 2, van het Handvest, dat bepaalt dat de vrijheid en de pluriformiteit van de massamedia worden geëerbiedigd.
- 52 De in artikel 11 van het Handvest verankerde rechten en vrijheden hebben geen absolute gelding, maar moeten worden beschouwd in relatie tot hun functie in de samenleving. Zoals blijkt uit artikel 52, lid 1, van het Handvest, staat het Handvest immers beperkingen op de uitoefening van deze rechten en vrijheden toe mits deze beperkingen bij wet worden gesteld, zij de wezenlijke inhoud van genoemde rechten en vrijheden eerbiedigen en, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel, noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. In dit verband moet eraan worden herinnerd dat artikel 11 van het Handvest een van de wezenlijke grondslagen van een democratische en pluralistische samenleving vormt en behoort tot de waarden waarop de Unie overeenkomstig artikel 2 VEU berust. Inmengingen in de door dit artikel 11 gewaarborgde rechten en vrijheden moeten daarom in een dergelijke context beperkt blijven tot hetgeen strikt noodzakelijk is. Dit geldt in het bijzonder voor inmenging met betrekking tot journalisten, uitgevers en persorganen, gelet op het belang van de pers in een democratische samenleving en een rechtsstaat.
- 53 Verder hebben de in het Handvest vervatte rechten overeenkomstig artikel 52, lid 3, ervan dezelfde inhoud en reikwijdte als de overeenkomstige rechten die door het EVRM worden gewaarborgd, hetgeen er niet aan in de weg staat dat het Unierecht ruimere bescherming biedt. Bij de uitlegging van artikel 11 van het Handvest moet het Hof dus rekening houden met de overeenkomstige rechten die worden gewaarborgd door artikel 10 EVRM, zoals uitgelegd door het EHRM, als minimaal beschermingsniveau. Uit vaste rechtspraak van het EHRM blijkt dat uitzonderingen op de vrijheid van meningsuiting strikt moeten worden uitgelegd en dat artikel 10, lid 2, EVRM nauwelijks ruimte laat voor beperkingen van de vrijheid van meningsuiting op het gebied van politieke standpunten en kwesties van algemeen belang.⁵
- 54 Het EHRM heeft er in talloze arresten op gewezen dat berichtgeving op basis van interviews of op basis van de al dan niet bewerkte weergave van uitspraken van anderen een van de belangrijkste middelen is waarmee de pers haar vitale rol als „publieke waakhond“ kan vervullen.⁶ Het heeft er ook op gewezen dat bij de beslechting van dergelijke zaken een onderscheid moet worden gemaakt tussen verklaringen van de journalist en citaten afkomstig van anderen.⁷ In de zaak

⁵ Arrest van 4 oktober 2024, Real Madrid Club de Fútbol (C-633/22, EU:C:2024:843, punten 45-52).

⁶ Observer and Guardian tegen het Verenigd Koninkrijk, punt 59.

⁷ ██████████ tegen Denemarken [GC], punt 77; ██████████ tegen Rusland, punt 45; ██████████ tegen IJsland, punt 65; ██████████ tegen Denemarken, punt 35.

- 58 Bij de beantwoording van de vraag of het persorgaan in een specifiek geval wel of niet verplicht is om de waarheid van de gepubliceerde inhoud overeenkomstig de algemene regels te bewijzen, vinden de Hongaarse rechters nadere richtsnoeren in de rechtspraak van de Alkotmánybíróság (Grondwettelijk Hof, Hongarije) en de Kúria.
- 59 De Alkotmánybíróság heeft in verband met persconferenties overwogen dat uit de in artikel IX, lid 2, van de Grondwet verankerde persvrijheid het grondwettelijke vereiste voortvloeit dat de activiteit van een aanbieder van media-inhoud die naar waarheid verslag doet van uitspraken van publieke figuren inzake publieke aangelegenheden tijdens een persconferentie, zonder daarbij zelf een oordeel te vellen, de bron van de uitspraken duidelijk vermeldt, ruimte biedt aan de weerlegging door de betrokken persoon van feitelijke beweringen die schadelijk kunnen zijn voor zijn of haar reputatie, dan wel de mogelijkheid van een weerwoord aanbiedt, niet kan worden beschouwd als het verspreiden van geruchten dat een grond kan vormen voor de oplegging van een civielrechtelijke sanctie wegens schending van persoonlijkheidsrechten.⁹ Een persbericht kan niet als gerucht worden gekwalificeerd indien de nadruk van de media-inhoud uitsluitend ligt op het actueel en geloofwaardig weergeven van de uitspraken van de deelnemers aan het publieke debat.¹⁰
- 60 Volgens de naar aanleiding van advies nr. 14 ontwikkelde rechtspraak van de Kúria, die dient als bindende richtsnoer voor de Hongaarse rechters, vormt de door de rechtspraak gestelde eis dat persorganen geen geruchten publiceren die persoonlijkheidsrechten kunnen schenden geen beperking van de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting, noch een blootstelling van de persorganen aan onmogelijke vereisten. In haar arrest met precedentwerking heeft de Kúria erop gewezen dat overeenkomstig vaste en consequente rechtspraak, mede gelet op de bewoordingen van de wet, het publiceren van onware feiten (het doorgeven van informatie die afkomstig is van een ander) ook aanleiding kan geven tot het plaatsen van een rectificatie en dat het persorgaan zich in een rechtszaak tot rectificatie niet met vrucht kan beroepen op de omstandigheid dat het slechts informatie had geplaatst die afkomstig was van anderen.¹¹ Als het persorgaan de waarheid van de gewraakte feitelijke bewering niet kan bewijzen, is het verplicht een rectificatie te plaatsen, wanneer de gewraakte feitelijke bewering vanuit het oogpunt van de verzoeker niet als irrelevant kan worden beschouwd.¹² Indien het persorgaan zijn verslaglegging over hetgeen tijdens de persconferentie is gezegd niet vergezeld doet gaan van een waardeoordeel, de aanwijsbare bron van de verklaringen duidelijk vermeldt en geen nieuwe inhoudelijke elementen of eigen waardeoordeel toevoegt aan de verklaringen die de politicus tijdens de

⁹ Beslissing 34/2017. (XII. 11.) AB van de Alkotmánybíróság.

¹⁰ Beslissing 3002/2008 (I.10) AB van de Alkotmánybíróság, punt 77 van de motivering.

¹¹ Arrest Pfv.IV.20.995/2023/4 van de Kúria.

¹² Arrest Pfv.20.442/2024/4 van de Kúria.

persconferentie heeft geuit, geen commentaar geeft op de afgelegde verklaringen, maar deze enkel toelicht voor lezers die de onderliggende inhoud van de verklaringen mogelijk niet begrijpen, is het niet verplicht om de waarheid van de verklaringen te bewijzen.¹³ Het is echter niet zo dat de media onbeperkt kunnen berichten over iets wat iemand gewillig verkondigt, omdat de uitoefening van de persvrijheid zich op zichzelf niet uitstrekt tot de publicatie van onwaarheden, integendeel; een van de voornaamste verantwoordelijkheden van journalisten is nu juist de controle van de authenticiteit van de gepubliceerde berichten en informatie.¹⁴

- 61 De Kúria heeft in een ander arrest de reikwijdte van de feitelijke bewering die geen bewijs behoeft enigszins uitgebreid door te overwegen dat de media die verslag doen van uitspraken van publieke figuren kunnen worden vrijgesteld van de verplichting om de waarheid van de gepubliceerde feiten te verifiëren als de journalist de uitspraken van andere personen getrouw aan het publiek meedeelt, met duidelijke vermelding van de identificeerbare bron van de uitspraken en vrij van zijn eigen oordeel, en de uitspraken van de betrokken persoon laat horen. Met andere woorden: de reikwijdte van feiten die zonder bewijs kunnen worden gepubliceerd is niet beperkt tot wat tijdens de persconferentie is gezegd, maar strekt zich breder uit tot verklaringen van andere personen. Tegelijkertijd wordt er in het arrest op gewezen dat bij het overbrengen van de uitspraak van een ander altijd moet worden onderzocht of de pers misbruik maakt van haar vrijstelling om de waarheid te bewijzen, in welk geval de pers aansprakelijk is. Er kan sprake zijn van misbruik als de titel van het bericht misleidend is met betrekking tot de bron of aard van de communicatie en de indruk wekt dat de daarin opgenomen verklaringen de eigen verklaringen van de aanbieder van media-inhoud zijn of niet worden betwist.¹⁵
- 62 Sinds de opstelling van advies nr. 14 in 1984 heeft een aantal factoren, zoals de revolutie in de informatietechnologie en de opkomst van het internet en sociale media, het functioneren van de media en de gewoontes van consumenten fundamenteel veranderd.
- 63 De vraag rijst of de eisen die in het geval van persoverzichten, eenvoudige verslaggeving, informatie of publicatie van inhoud die in andere media is verschenen of inhoud die geen publicatie is van informatie uit de eerste hand de eisen die aan het persorgaan worden gesteld, en vervolgens in de gerechtelijke procedure de regels van bewijslast, dezelfde zijn als de eisen die de Kúria in advies nr. 14 met betrekking tot „geruchten” heeft geformuleerd. Moet er rekening mee worden gehouden dat het voor journalisten bijzonder moeilijk is om de waarheid van een in een ander land, in voorkomend geval onder redactionele

¹³ Arrest Pfv. 20.339/2020/4 van de Kúria.

¹⁴ Arrest Pfv. 21.016/2022/6 van de Kúria.

¹⁵ Arrest Pfv.20.352/2023/5 van de Kúria.

verantwoordelijkheid, gepubliceerd mediabericht te bewijzen, hetgeen in het tijdperk van versnelde informatiestromen en binnen de Europese Unie haast dagelijks gebeurt? Valt het onder de beoordelingsvrijheid van de rechter om te bepalen welke extra belasting de verplichting om de waarheid te bewijzen voor het persorgaan betekent in samenhang met de eis van eerbiediging van de vrijheid en de pluriformiteit van de media? Zou het, wanneer voldaan wordt aan de eis van objectieve berichtgeving en de inhoud zonder enige beoordeling of contextualisering wordt doorgegeven, niet voldoende zijn om van de media te eisen dat zij de bron van de betrokken informatie duidelijk vermelden?

64 Om al deze redenen acht de verwijzende rechter uitlegging nodig om te bepalen of de praktijk van een lidstaat die in het geval van de publicatie, dus de loutere presentatie, van media-inhoud die in een andere in een ander lidstaat onder redactionele verantwoordelijkheid is gepubliceerd als hoofdregel de verplichting aan de media oplegt om de waarheid van de betrokken inhoud te bewijzen, met name in het licht van het feit dat artikel 3 van de Europese verordening inzake de vrijheid van de media bijzondere nadruk legt op het belang van toegang tot een verscheidenheid aan media-inhoud, verenigbaar is met het Unierecht en de Unierechtelijke eisen.

65 Beknopt standpunt van de verwijzende rechter over het antwoord op de prejudiciële vragen

66 Artikel 3 van de Europese verordening mediavrijheid is van toepassing in de onderhavige zaak en verleent het Hof tevens bevoegdheid, aangezien een rechtszaak tot rectificatie moet worden beschouwd als de uitvoering van het recht van de Unie en de bepaling is gericht tot de lidstaten, zodat de toepassing ervan op het hoofdgeding geen schending oplevert van het verbod op terugwerkende kracht.

67 De persvrijheid en het recht van burgers op toegang tot een verscheidenheid aan onafhankelijke mediaproducten zou worden beperkt op een manier en in een mate die in strijd is met de in het Handvest vastgelegde waarden en rechten, als aanbieders van mediadiensten verplicht zouden zijn om de waarheid te bewijzen van in een buitenlands mediaproduct gepubliceerde inhoud die zij hebben overgenomen, zelfs wanneer zij duidelijk aangeven dat het gaat om overgenomen inhoud. Gelet hierop is de verwijzende rechter van oordeel dat de toegang tot een verscheidenheid van redactioneel onafhankelijke media-inhoud als gewaarborgd kan worden beschouwd wanneer het persorgaan niet, of slechts in beperkte mate verplicht is de waarheid van overgenomen media-inhoud te bewijzen. Anders zou de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid om informatie en ideeën te ontvangen en door te geven worden beperkt, evenals de vrijheid van de media.

68 [OMISSIS]

69 [OMISSIS] [bevoegdheid van de verwijzende rechter]

70 Bijlagen

[OMISSIS]

Boedapest, 2 december 2024

[OMISSIS] [handtekening]